

Millainen EU-kumppani Kroatiasta tulee?

■ Näin ja koin Kroatian ensi kerran keväällä 1996, kun siirryin Ety-järjestön palvelukseen toteuttamaan Daytonin rauhansopimusta Balkanin veristen sotien jälkeen. Kroatian itsenäisyys oli tuolloin lapsenkengissä, samoin Suomen EU-jäsenyys.

Tuolloin oli vaikeaa edes kuvitella, että sodan runtelemaasta Kroatiasta tulisi joskus EU-kumppani. Nyt 17 vuotta myöhemmin siitä sellainen tuli. Kaikista vaikeuksista huolimatta Eurooppa yhdenytyy yhä, nyt kaakkoiskulmallaan.

Helppoja eivät Kroatian jäsenyysneuvottelut olleet kummallekaan osapuolelle. Niitä käytiin lähes kymmenen vuoden ajan. EU korotti niiden vaikeuseroita sen arvostelun jälkeen, mitä se sai Bulgarian ja Romanin päästämisestä

kypsymättöminä unionin täysjäseniksi.

■ Millaisen kumppanin sitten Kroatiasta EU-piiriin saamme? Onko siitä maanosamme yhdentämisesä enemmän hyötyä kuin haittaa?

Kroatialla on takanaan pitkä eurooppalaisen historian laahus, yli kahden vuosituhatvuotinen. Adriaanmeren itäranalla asuneita kroaatteja ovat ennen itsenäistymisen aikoja hallinneet monet ukovallat: kreikkalaiset, roomalaiset, venetsialaiset, turkkilaiset, keskiseurooppalaiset monarkit ja viimeksi Jugoslaviassa serbit.

Kroaatit ovat katsoneet aina miehuummin länteen kuin itään, vanhan Rooman kulttuuriperinnön vaalijoina ja roomalaiskatolisina kristittyinä. Tämän saatoin kokea

niissä lukuissa työ- ja muissa taapaamisissa, mitä minullakin oli Kroatiassa Ety-työssäni. Kroatialainen avustajani Ana osasi latina-pohjaisia kieliä minua paremmin.

Yhtenä kantona EU-jäsenyysneuvottelujen kaskessa oli sotarikollisuuden selvittely Jugoslavian hajotusotien ajalta. Kului vuosia, ennen kuin kroaatipuoli teki osuutensa tässä vaikeassa aiheistossa.

■ EU on yhä leimallisimmin Euroopan talouksien yhdentäjä. Unioniin pyrkivän valtion on kyettävä täyttämään kaikki ne talousalan velvoitteet, mitä yhteisistä sisämarkkinoista, tulliuunionista ja lukuisin direktiivein säädellyistä EU-talouselueesta koituu. Jäsenyystensä alussa Kroatia pystyy tähän vain vaivojin.

Kroatian talous on sinänsä melko kehittynyttä, monipuolistakin. Maataloudesta saa elantonsa noin viidennes työstä. Teollisuus työllistää laivanrakennuksen, kivistöiminnan, kemian, elintarviketuotannon ja kalastuksen aloilla runsaan kolmanneksen. Palveluolilla kaupassa, pankkitoiminnassa, liikenteessä, merenkulussa ja enenevässä matkailussa toimivat muut työllistetyt. Työttömyys on nyt EU-keskitasoa.

Kroatian EU-jäsenyyden historiallisuus on siinä, että se on ensimmäinen varsinainen Balkanin valtio unionissa. Sen edeltäjän Euroopan talousyhteisön perusti kuusi manner-Euroopan läntistä valtiota 56 vuotta sitten. Sittemmin integraation piiriin on liittynyt kaksi valtiota Kanaalin takaa, kolme Poh-

jolasta, viisi eteläisestä Euroopasta ja kymmenkunta Euroopan idästä.

Kroatian jälkeen unionin veto-voimaa koetellaan varmaan laajemminkin Balkanilla lähivuosina.

Vesa Jaakola on ammatillaan diplomaatti